

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3CoP/9/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8814203050
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8814203050.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a členov senátu JUDr. Anny Ilčinovej a JUDr. Gabriely Klenkovej, PhD. v právnej veci starostlivosti súdu o mal. deti: U. O., nar. XX. XX. XXXX a F. O., nar. XX. XX. XXXX, obe bytom pri matke, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Vranov nad Topľou, deti rodičov: U. H., nar. XX. XX. XXXX, bytom H. XXXX/XX, Y. X. V., zastúpená JUDr. Petrom Rychnavským, advokátom, so sídlom vo Vranove nad Topľou, Rázusova 119/19 a S. O., nar. XX. XX. XXXX, bytom P. XXX/XX, Y. X. V., o zmene úpravy styku otca s mal. deťmi, o odvolaní matky proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 04. 12. 2014, č. k. 9P/75/2014-13 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom návrh matky na zmenu úpravy styku otca s mal. deťmi zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie odôvodnil cit.: „Rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 30. 09. 2013, sp. zn. 8P/204/2013 bola súdom schválená dohoda rodičov týkajúca sa úpravy styku otca s mal. deťmi tak, že otec je oprávnený stretávať sa s mal. deťmi každý tretí víkend v mesiaci v čase od soboty od 09:00 hod. do nedele do 14:00 hod. za prítomnosti starej matky F. O.. Matka vo svojej výpovedi uviedla, že zmenu úpravy styku podáva z dôvodu, že nechce, aby jej deti boli vychovávané otcom, pretože sa jej nastykol pohľad na fotografie, na ktorých videla bývalého manžela so 14-ročnou dcérou s cigaretou a pivom v ruke. Matka má za to, že postačuje, ak sa otec vidí s deťmi v prvý víkend v mesiaci v čase, keď je upravený styk mal. detí so starou matkou. Zároveň uviedla, že otec od posledného trestného rozkazu, kedy zaplatil časť výživného, si vyživovaciu povinnosť neplní. Otec žiadal návrh ako neopodstatnený zamietnuť odôvodňujúc, že sa o deti riadne stará, chodí s nimi na výlety, hrá sa s nimi, urobil im na dvore detské ihrisko, chce ísť s nimi na klzisko, ktoré bolo otvorené vo Y. X. V.. V súčasnosti je nezamestnaný, ale od februára 2015 má prísľub práce a potom bude splácať dlžné výživné. Kolízny opatrovník k veci uviedol, že z výpovedí mal. detí vyplýva, že chcú chodiť k otcovi, majú dobrý vzťah aj s partnerkinými deťmi, aj so starou matkou. Čo sa týka tvrdení matky, že u otca mal. deti sledujú nevhodné programy, kolízny opatrovník uviedol, že predmetnú skutočnosť zisťoval u detí, ktoré uviedli, že len raz sa stalo, že sledovali akčný film, avšak si nevedeli spomenúť, o aký akčný film išlo. S poukazom na ust. § 25 ods. 1, § 36 ods. 1 Zákona o rodine súd uzavrel, že je v záujme mal. detí, aby bol styk otca s mal. deťmi vykonávaný v zmysle poslednej úpravy, a preto rozhodol tak ako je uvedené vo výroku rozhodnutia. Súd nemal za preukázané tvrdenia matky, že otec nepriaznivo vplýva na fyzický a psychický vývoj mal. detí“.

Proti rozsudku podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie matka poukazujúc, že v zmysle rozsudkov Okresného súdu Vranov nad Topľou, sp. zn. 8P/204/2013 a 9P/103/2013 sú mal. deti u matky v mesiaci druhý a štvrtý víkend. Skutočnosť je taká, že podľa kalendára v januári 2015 prvý víkend (03. - 04. 01. 2015) sú u starej matky, tretí víkend (17. - 18. 01. 2015) u otca, piaty týždeň v januári 2015 je prechod mesiaca 31. 01. - 01. 02. 2015 a deti si bude nárokovať stará matka, 14. - 15. 02. 2015 (otec) a opäť koniec mesiaca prechod do prvého víkendu tak, že 28. 02. 2015 je sobota - nepárny týždeň, teda deti by mali byť pri matke, ale 01. 03. 2015 spadá už do prvého víkendu a mali by ísť k starej matke. Z uvedeného vyplýva, že matke ostávajú pre deti iba dva víkendy, ale v skutočnosti sú u matky iba jeden ucelený, ničím nerušený víkend v mesiaci. Je zrejmé, že mal. deti sú rady mimo domu, lebo ich nikto nenabáda k učeniu a plneniu si svojich školských povinností. Pravda je ale iná. Staršia dcéra je školáčkou a potrebuje sa pravidelne pripravovať na vyučovanie. Matka si neželá, aby zaostávala, najmä ak dieťa má schopnosti sa učiť a zapamätávať si učivo. Mladšia dcéra v septembri 2015 nastúpi do prvej triedy základnej školy, v súčasnosti je v tzv. prípravke v materskej škole a aj u tejto má matka záujem, aby prosperovala. Preto vníma terajšie rozhodnutia ohľadne úpravy styku otca a starej matky s mal. deťmi, že sú určené v neprospech mal. detí. Navyše otec s mal. deťmi trávi každý prvý a tretí víkend v mesiaci, rovnako ako stará matka, lebo tak otec, ako aj stará matka bývajú v tom istom dome. Teda ich výchovný vplyv na mal. deti je omnoho intenzívnejší ako matkin. Dvojkoľajnosť výchovy nemôže byť na prospech mal. detí. Záujem otca o mal. deti nie je skutočne vážny a seriózny. Za posledné dva roky si otec deti vybral a doviezol osobne iba 10krát, hoci mu v tom nebránili pracovné povinnosti, lebo za tri posledné roky pracoval len štyri mesiace. Matka nemá dôveru v jeho pozitívny výchovný vplyv, pretože sa verejne na facebooku prezentoval s fotkou dcéry svojej priateľky, v čase, keď táto mala 14 rokov s cigaretou a pivom v ruke. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil, návrhu na zmenu styku vyhovel, alternatívne žiadala rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Kolíznym opatrovníkom k odvolaniu matky uviedol, že matkou navrhovaná zmena úpravy styku je absolútne nepostačujúca. Vzhľadom na vyšší fyzický vek mal. detí, na zabezpečovanie ich vývinových a citových potrieb, ako aj rešpektovanie práva dieťaťa na udržiavanie pravidelného rovnocenného a rovnoprávneho styku dieťaťa s obidvoma rodičmi je tendencia styku druhého rodiča, ktorý nemá v osobnej starostlivosti mal. dieťa skôr styk rozšíriť ako zúžiť. Mal. deti na úprave styku nechcú nič meniť. Takáto úprava im vyhovuje a je pre nich výhodná. Na návštevy u otca sa tešia, v jeho prostredí sa cítia spokojne, dobre, rady v jeho prostredí trávia čas. Rozvíjajú a pestujú si vzťah aj s mal. súrodencom, ktorý sa narodil len nedávno. Majú vytvorené dobré vzťahy aj s partnerkinými deťmi, s ktorými sa spoločne hrajú. Nebolo zistené, aby u staršej dcéry boli výchovno-vzdelávacie výsledky zhoršené, aby odôvodňovali potrebu zmeny úpravy styku otca s deťmi. V prostredí otca mal. deti sledujú televíziu tak ako aj iné deti v ich veku. Mal. deti nepotvrdili sledovanie nevhodných programov, v pohovore s nimi bolo zistené, že otec im jedenkrát umožnil sledovanie akčného filmu, na čo bol zo strany kolízneho opatrovníka upozornený. Primerané televízne programy rozširujú obzor detí a môžu byť vzhľadom pre ich ďalší rozvoj poučné. Styk otca s mal. deťmi sa realizuje v prítomnosti starej matky, ktorá žije a býva v tom istom dome ako otec detí a táto môže akékoľvek nevhodné prejavy správania a konania otca, ak by k nim došlo ovplyvniť v pozitívnom zmysle. V súčasnosti otec netrpí žiadnym ochorením, ktoré by znemožňovalo stretávanie sa s deťmi, a preto matkina obava je úplne neopodstatnená. Navrhol napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním mu predchádzajúcim a dospel k záveru, že odvolanie matky nie je dôvodné.

Podľa ust. § 26 Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa ust. § 25 ods. 2 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s mal. dieťaťom podľa ods. 1, súd upraví styk rodičov s mal. dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

Posledná úprava pomerov vo vzťahu k styku otca s mal. deťmi bola realizovaná rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 30. 09. 2013, č. k. 8P/204/2013-16, ktorý nadobudol právoplatnosť 22. 10. 2013. Styk bol upravený tak, že otec je oprávnený stretávať sa s mal. deťmi každý tretí víkend v

mesiaci v čase od soboty od 09:00 hod. do nedele do 14:00 hod. za prítomnosti starej matky F. O., nar. XX. XX. XXXX.

Ako vyplýva z obsahu spisu, rozsudkom Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 30. 09. 2013, č. k. 9P/103/2013-12 bol upravený styk starej matky mal. detí F. O. s mal. deťmi. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 11. 10. 2013 a styk bol upravený tak, že stará matka je oprávnená stretávať sa s mal. deťmi každý prvý víkend v mesiaci v čase od soboty od 09:00 hod. do nedele do 14:00 hod., počas letných prázdnin prvý a tretí júlový týždeň od pondelka od 09:00 hod. do nedele do 18:00 hod., prvý a tretí augustový týždeň od pondelka od 09:00 hod. do nedele do 18:00 hod. a počas jarých prázdnin v párnom roku od soboty od 10:00 hod. do nasledujúcej soboty do 10:00 hod.. Z uvedeného teda vyplýva, že otec je oprávnený stýkať sa s mal. deťmi každý tretí víkend v mesiaci v čase od soboty od 09:00 hod. do nedele do 14:00 hod. za prítomnosti starej matky F. O. a stará matka je oprávnená stýkať sa s mal. deťmi každý prvý víkend v mesiaci od soboty od 09:00 hod. do nedele do 14:00 hod..

Vychádzajúc z obsahu spisu a tvrdení účastníkov konania styk určený vyššie uvedenými rozsudkami sa realizuje, pričom styk otca s mal. deťmi je realizovaný vždy za prítomnosti starej matky. Otec si s mal. deťmi vytvoril vzťah a z jeho prítomnosti sa dcéry tešia. Nie je preukázané, žeby mali deti z otca strach, resp., aby otec na nich negatívnym spôsobom vplýval. Ani kolízny opatrovník neuviedol žiaden dôvod, pre ktorý by sa mala úprava styku otca s mal. deťmi realizovať iba jedenkrát v mesiaci. Matka namieta, že výchovný vplyv otca a starej matky je omnoho intenzívnejší ako jej. S týmto názorom nie je možné súhlasiť nakoľko je matka oprávnená s deťmi tráviť dva víkendy v mesiaci (druhý a štvrtý víkend) okrem toho, matka je s mal. deťmi aj počas týždňa, teda deti sú u matky časovo dlhšie obdobie a matka môže omnoho intenzívnejšie výchovne vplývať na ich ďalší vývin. Dvojkoľajnosť výchovy nie je opodstatnená, keďže matka neuviedla žiadne podstatné zmeny, rozdielne postoje, či rôzne výchovné situácie, ktoré by boli uplatňované vo výchovných štýloch obidvoch rodičov. Fajčenie a požívanie piva otcom nie je správnym konaním otca z hľadiska výchovného vplyvu, ale z tohto pohľadu je možné otca upozorniť, aby sa v prítomnosti detí týmto zlovykom, ako aj návštevám pohostinstiev vyhýbal. Odvolací súd v tejto súvislosti pripomína, že matka si musí uvedomiť dôležitosť otca v živote mal. detí. Spoločne trávené chvíle s otcom sú pre mal. dieťa tak prínosné po stránke emočnej, ako aj po stránke intelektuálnej (porovnaj uznesenie Ústavného súdu ČR vo veci II ÚS 295/06). Rodičovi, ktorý s dieťaťom trvale nežije pravidelne, má právo na čo možno najširší kontakt s mal. dieťaťom, pretože je to práve množstvo času, počas ktorého je možné realizovať aj neverbálne výchovné pôsobenie rodiča tzv. výchovnou prítomnosťou či príkladom, ktorá je ako je vo všeobecnosti známe tou najúčinnjšou výchovnou metódou. Je nutné mať na zreteli, že akákoľvek deformácia vzťahu rodič - dieťa je v dôsledku odcudzenia v neskoršej dobe iba ťažko napravitelná. Styk otca je upravený za prítomnosti starej matky, mal. deti majú s otcom vytvorený dobrý vzťah, tešia sa z jeho prítomnosti. Odvolací súd preto nevidí dôvod v tom smere, aby sa zúžil styk otca s mal. deťmi a bol realizovaný iba jedenkrát v mesiaci, každú prvú sobotu od 09:00 hod. do 18:00 hod..

Nepochybne treba brať na zreteľ aj skutočnosť, že mal. deťom pribudol polorodý súrodenec, ktorý sa narodil len nedávno. Je dôležité, aby mal. deti aj s týmto súrodencom rozvíjali dobré vzťahy. Tiež nebolo zistené, aby realizovaná úprava styku otca s mal. deťmi a so starou matkou počas dvoch víkendov v kalendárnom mesiaci narušila výchovno-vzdelávacie výsledky mal. F..

Obaja rodičia sú povinní viesť mal. deti k pozitívnemu vzťahu k druhému rodičovi a pôsobiť na mal. deti v záujme pozitívneho vzťahu k druhému rodičovi. Mal by vyvinúť snahu nielen umožniť styk s druhým rodičom, ale i vytvoriť zmysluplný, láskyplný a pravidelný vzájomný vzťah, nakoľko jeho výchovný postoj môže viesť k nezvratným, negatívnym následkom vo vzťahu k emocionálnemu a psycho-sociálnemu vývoju mal. detí.

Vo veciach úpravy styku musí brať súd do úvahy špecifiká každého jedného prípadu a z týchto skutočností vyabstrahovať čo je v najlepšom záujme mal. dieťaťa a za týmto účelom zisťovať tiež názor mal. dieťaťa. Neexistuje šablóna, v rámci ktorej by mohlo byť skonštatované, že úprava styku rodiča s mal. dieťaťom podľa určitého vzorca (rozsah a forma) je optimálna a je v jeho najlepšom záujme. Majúc na zreteli uvedené, je možné tvrdiť, že umožnenie styku rodiča s mal. dieťaťom v primeranej miere je závislé od hodnotenia konkrétnej situácie súdom na základe posúdenia dôkazov a zistených skutočností.

Je potrebné zdôrazniť, že záujem dieťaťa je dlhodobou všeobecne prijímané kritérium vyplývajúce z celkového kontextu právnej úpravy vzťahov medzi rodičmi a deťmi, ako i z Dohovoru. Európsky súd pre ľudské práva v tejto súvislosti pripomína, že medzi záujmom maloletého dieťaťa a jeho rodiča sa musí nájsť spravodlivá rovnováha. (viď rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Olsson vs. Švédsko č. 10465/83) Prisúdil sa zvláštny význam zvrchovanému záujmu dieťaťa, ktoré podľa svojej povahy a závažnosti môže prevážiť nad záujmom rodiča.

Uvedené konštatovania majú na mysli potrebu nájdenia určitého a konkrétneho spôsobu zosúladenia toho, čo je v záujme maloletého dieťaťa, a čo je v záujme jeho rodičov. Keď ich vzájomná korelácia z objektívnych alebo subjektívnych dôvodov možná nie je, prednosť má vždy záujem maloletého dieťaťa. Záujem maloletého dieťaťa musí byť teda vždy postavený na piedestál, a preto nie je umožnené rodičovi vynútiť si také opatrenia, ktoré by ohrozovali zdravie alebo rozvoj dieťaťa. (viď rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva Elsholz vs. Nemecko č. 25735/94, Ignaccolo-Zenide vs. Rumunsko č. 31679/96, Nuutinen vs. Fínsko č. 32842/96).

Za podmienky, že druhý rodič má záujem sa s maloletým dieťaťom stykať, jeho povahové vlastnosti neodôvodňujú predpoklad, že bude na maloleté dieťa negatívne vplyvať a je schopný sa o maloleté dieťa počas doby styku postarať, je v záujme maloletého dieťaťa bez najmenších pochybností styk náležite upraviť. Tento stav je pre maloleté dieťa tak prínosný po stránke emočnej, ako aj po stránke intelektuálnej. Záujem maloletého dieťaťa sa hodnotí v spojitosti s ostatnými v konaní vykonanými dôkazmi a zistenými skutočnosťami.

Na rozhodnutie o forme a rozsahu styku má vplyv mnoho faktorov, tak na strane maloletého dieťaťa (napr. vek dieťaťa, jeho zdravotný stav, vzťah k rodičovi, ktorému nie je zverené do jeho osobnej starostlivosti, obvyklý režim maloletého dieťaťa), ako aj na strane rodiča (napr. rodinné pomery, vzájomný vzťah rodičov, vzdialenosť medzi miestom bydliska maloletého dieťaťa a rodiča, ktorému nie je dieťa zverené do jeho osobnej starostlivosti).

V súlade s vyššie uvedeným odvolací súd zastáva názor, že doposiaľ upravený styk starej matky a styk otca s mal. deťmi je dôvodný aj pokiaľ ide o rozsah a formu styku. V podstate styk otca s mal. deťmi sa realizuje v prítomnosti starej matky, ktorá žije a býva v tom istom dome ako otec mal. detí, a preto je to práve stará matka, ktorá môže akékoľvek nevhodné prejavy správania a konania otca, ak by k nim došlo, ovplyvniť v pozitívnom zmysle.

So zreteľom na uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v súlade s ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p..

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v súlade s ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 146 ods. 1 písm. a) O. s. p.. Podľa tohto ustanovenia žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak sa konanie mohlo začať bez návrhu. Konanie vo veciach starostlivosti o maloletých je podľa § 81 ods. 1 O. s. p. konaním, ktoré možno začať aj bez návrhu.

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.